

СТРАХУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ ЗА ПЛАТІЖНИМИ КАРТКАМИ

Страховання операцій за платіжними картками — особливий вид страхування фінансових ризиків, що полягає у страхуванні втрат за шахрайськими операціями по БПК (банківській платіжній картці).

За даними звіту Європейського центрального банку, обсяг шахрайських операцій за платіжними картками у зоні євро склав 1,26 млрд дол., що становить 0,05 % від загального обсягу операцій [3]. Україна наближається до європейських тенденцій. Зокрема, у 2012 році, за даними НБУ, втрати від шахрайства склали 11 млн грн., кількість операцій — 12 тис., відповідно на 20 % та 47 % більше, ніж у 2011 р. Частка шахрайських операцій — 0,002 % [4].

Актуальність теми дослідження зумовлюється зростанням ризику та сум фінансових втрат клієнтів банків, що передбачає формування попиту на подібний вид послуг. Водночас низька ймовірність страхової події формує перспективний ринок для страхових компаній.

Виходячи з досвіду європейських страхових компаній, об'єктами даного виду страхування можуть бути:

- грошові кошти на картковому рахунку;
- готівка, отримана з банкомату (протягом певного періоду часу — зазвичай кілька годин);
- документи, що засвідчують особу власника БПК (оскільки, згідно правил платіжних систем, при розрахунку карткою відповідальний співробітник організації має право вимагати документи, що підтверджують особу власника. Втрата документів унеможливує розрахунок за допомогою БПК) [2].

В Україні існує кілька компаній, що пропонують послуги зі страхування операцій за платіжними картками. Специфіка роботи в Україні аналогічна до європейської. У табл. 1 наведено приклад розрахунку сум страхового покриття та платежу з аналізом страхового тарифу (на основі даних банку Credit Agricole [2]). Виходячи з показників, розрахованих у таблиці, можна зробити висновки про значну частку навантаження у тарифі, а, отже, і значний рівень дохідності даного продукту.

Таблиця 1

**СТРАХОВИЙ ПЛАТІЖ
ТА СТРАХОВА СУМА ПРИ СТРАХУВАННІ ОПЕРАЦІЙ ЗА БПК**

Тип БПК	Electron	Classic	Gold	Platinum
Страховий платіж, грн.	36	60	156	360
СС, грн	4 100	10 500	22 000	43 000
СТ, %	0,88 %	0,57 %	0,71 %	0,84 %
Шахрайство, %	0,002 %	0,002 %	0,002 %	0,002 %
Навантаження	0,878 %	0,568 %	0,708 %	0,838 %

Джерело: розрахунки автора та [2].

Специфіка використання карток в Україні суттєво відрізняється від європейських. В зв'язку з цим доцільним є застосування іншого механізму розрахунку страхового тарифу, а саме виходячи з типу картки (чіпова чи з магнітною смужкою) та політики банку щодо лімітів для розрахунку у мережі Інтернет.

Враховуючи дані за обсягами шахрайства у розрізі окремих видів (шахрайство з банкоматами, у торговій мережі, в Інтернеті) та ймовірності окремих видів шахрайства за умов використання різних видів карток та лімітів, можна скласти матрицю розрахунку страхового тарифу (табл. 2). У таблиці наведені розрахунки суми платежу за нетто тарифом при умові, що страхова сума тотожна середній сумі шахрайської операції за БПК в Україні.

Таблиця 2

ЗАПРОПОНОВАНИЙ ВАРІАНТ РОЗРАХУНКУ СТРАХОВОГО ТАРИФУ

Тип картки	Політика лімітів на Інтернет	
	Нульові (клієнт при зміні лімітів бере відповідальність за операції на себе)	є можливість розрахунку
Чіпова	$1 \% \times 0,002 \% \times 917 \text{ грн} = 0,00018 \text{ грн}$	$55 \% \times 0,002 \% \times 917 = 0,01 \text{ грн}$
Магнітна	$39 \% \times 0,002 \% \times 917 \text{ грн} = 0,007152 \text{ грн}$	$0,002 \% \times 917 = 0,72 \text{ грн}$

Джерело: розрахунки автора.

Виходячи з наведеної таблиці, страхова компанія може розробити власну пакетну пропозицію для кожного банку в залежності від політики банку щодо типу карток та лімітів.

Підсумовуючи вищезазначене, страхування операцій за платіжними картками є новим перспективним продуктом на страховому ринку України. Розвиток безготівкових розрахунків автоматично сформує попит на дану страхову послугу. Підвищення ефективності розрахунку страхового тарифу дозволить максимізувати прибуток страховика за рахунок оптимізації структури тарифу.

Література

1. Кількість махінацій з банківськими картками зросла в 1,5 рази [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://vkurse.ua/ua/business/chislo-makhinaciy-s-bankovskimi-kartami-vyroslo.html>
2. Офіційний сайт банку «Креді Агріколь банк». — <http://www.credit-agricole.com.ua/>.
3. Report on card fraud [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ecb.int/pub/pdf/other/cardfraudreport201207en.pdf>
4. Офіційний сайт Національного Банку України. — <http://www.bank.gov.ua/>.